ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 15.9.2014
COM(2014) 562 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

σχετικά με την υλοποίηση, τα αποτελέσματα και τη συνολική αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Έτους 2012 Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

σχετικά με την υλοποίηση, τα αποτελέσματα και τη συνολική αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Έτους 2012 Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής σε συνδυασμό με την υπογεννητικότητα θα οδηγήσει σε σημαντική γήρανση του πληθυσμού της Ευρώπης. Υπάρχει η τάση να παραβλέπεται το γεγονός ότι η γήρανση αποτελεί καταρχάς ένα σημαντικό επίτευγμα, ιδίως επειδή αντανακλά την επιτυχία όσον αφορά τη μείωση της θνησιμότητας και τις δυνατότητες για έναν μεγαλύτερο αριθμό υγιών και σε καλή φυσική κατάσταση ηλικιωμένων. Αντίθετα, αυτό συχνά εκλαμβάνεται ως απειλή για τον δυναμισμό της οικονομίας και τη βιωσιμότητα των ιδιαίτερα ανεπτυγμένων ευρωπαϊκών συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή είχε προτείνει, το Σεπτέμβριο του 2010[1], να ορίσει το 2012 ως το Ευρωπαϊκό Έτος για την ενεργό γήρανση. Υπογραμμίζει ότι η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών θα διαφυλαχθεί, ειδικότερα, αν εξασφαλιστεί ότι όσοι γεννήθηκαν κατά την περίοδο της μεταπολεμικής δημογραφικής έκρηξης θα παραμείνουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στην αγορά εργασίας και ότι θα συνεχίσουν να είναι υγιείς, δραστήριοι και αυτόνομοι όσο το δυνατόν περισσότερο. Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσαν την απόφαση για το Ευρωπαϊκό Έτος τον Σεπτέμβριο του 2011[2], προσθέτοντας τη φράση «αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών» στον τίτλο της.

Σύμφωνα με την απόφαση για την καθιέρωση του Ευρωπαϊκού Έτους ενεργού γήρανσης και αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών (εφεξής «ΕΕ 2012» ή «το Έτος»), η παρούσα έκθεση παρουσιάζει την υλοποίηση, τα αποτελέσματα και τη συνολική αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Έτους, με βάση τα συμπεράσματα εξωτερικής του αξιολόγησης[3].

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

2.1. Προετοιμασία για το Έτος

Οι πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για ένα Ευρωπαϊκό Έτος ενεργού γήρανσης και αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της σλοβενικής προεδρίας το πρώτο εξάμηνο του 2008. Κατά τη διάρκεια του Ιουνίου 2009 η Επιτροπή ξεκίνησε δημόσια διαβούλευση με σκοπό να συγκεντρώσει ιδέες και υποδείξεις από βασικούς φορείς και εμπειρογνώμονες για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να επιτευχθεί ο μεγαλύτερος δυνατός αντίκτυπος στο πλαίσιο ενός Ευρωπαϊκού Έτους ενεργού γήρανσης και αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών.

[1] COM(2010) 462 τελικό της 6ης Σεπτεμβρίου 2010

[2] Απόφαση αριθ. 940/2011/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2011, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών (2012) (ΕΕ L 246 της 23.9.2011, σ. 5-10).

[3] Η αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Έτους για την ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών 2012, Ecorys, Δεκέμβριος 2012, βασίστηκε στην ανάλυση των στοιχείων που έχουν συλλεχθεί από τις έρευνες με τους εθνικούς συντονιστές και τους εθνικούς φορείς, από συνεντεύξεις, έρευνες τεκμηρίωσης, αναλύσεις μέσων κοινωνικής δικτύωσης και περιπτωσιολογικές μελέτες.

Το Συμβούλιο εξέφρασε το ενδιαφέρον του για μια τέτοια πρωτοβουλία τον Νοέμβριο του 2009, όταν κάλεσε την Επιτροπή να αναπτύξει δραστηριότητες ευαισθητοποίησης με σκοπό την προώθηση της ενεργού γήρανσης, μεταξύ άλλων, και μέσω ενός Ευρωπαϊκού Έτους[4].

Η επιλογή των θεμάτων έγινε με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση - απασχόληση, υγεία και ανεξάρτητη διαβίωση, συμμετοχή, αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών - και ήταν σύμφωνη με προηγούμενες αναλύσεις και πολιτικές πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν για την ενεργό γήρανση σε επίπεδο ΕΕ και σε διεθνές επίπεδο, αλλά και με ζητήματα άμεσου ενδιαφέροντος, ιδίως στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η ενσωμάτωση της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών προωθήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο5.

Το Ευρωπαϊκό Έτος συνέπεσε με τη δέκατη επέτειο από το διεθνές σχέδιο δράσης της Μαδρίτης για τη γήρανση[6], στο οποίο τονίστηκε ότι τα άτομα, καθώς γηράσκουν, θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και πολιτικό βίο της κοινωνίας τους ως κύριος στόχος της ανάπτυξης.

2.2. Το Ευρωπαϊκό Έτος 2012 και οι στόχοι του

Το ΕΕ 2012 επιδίωξε να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της γήρανσης του πληθυσμού στην Ευρώπη μέσω της ενεργού γήρανσης στους τομείς της απασχόλησης, της συμμετοχής και της ανεξάρτητης διαβίωσης, εξετάζοντας τόσο τις ανάγκες και τα δικαιώματα των ηλικιωμένων όσο και τις δυνατότητές τους και τη συμβολή τους στην οικονομία και την κοινωνία.

Ο γενικός στόχος του Έτους ήταν να κινητοποιήσει τους οικείους παράγοντες για την προώθηση της ενεργού γήρανσης και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών. Οι παράγοντες αυτοί περιλαμβάνουν τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές τους, τους κοινωνικούς εταίρους, την κοινωνία των πολιτών και την επιχειρηματική κοινότητα, περιλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Οι ειδικοί στόχοι καθορίζονται στο άρθρο 2 της απόφασης και μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την αξία της ενεργού γήρανσης και να εξασφαλιστεί ότι θα κατέχει περίοπτη θέση στην πολιτική ημερήσια διάταξη·
- να ενισχυθεί ο διάλογος, η ανταλλαγή πληροφοριών και η ανάπτυξη της αμοιβαίας μάθησης για την προώθηση πολιτικών για την ενεργό γήρανση·
- να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο για δέσμευση και συγκεκριμένη δράση από την Ένωση και τα κράτη μέλη με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών·

[4] Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2009 για την υγιή και αξιοπρεπή γήρανση.

[5] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 11ης Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τη δημογραφική πρόκληση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών (2010/2027(INI))

[6] Έκθεση των Ηνωμένων Εθνών για τη δεύτερη παγκόσμια συνέλευση για τη γήρανση, Μαδρίτη, 8-12 Απριλίου 2002. A/CONF.179/9

- να προωθηθούν δραστηριότητες που θα βοηθήσουν να καταπολεμηθούν οι διακρίσεις λόγω ηλικίας[7], να ξεπεραστούν τα σχετικά με την ηλικία στερεότυπα και να αρθούν τα εμπόδια.

2.3. Πόροι

Η απόφαση για το ΕΕ 2012 όρισε κονδύλιο πέντε εκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο μεταξύ Ιανουαρίου 2011 και Δεκεμβρίου 2012. Δεν διατέθηκαν νέα κονδύλια για το Ευρωπαϊκό Έτος, και τα χρήματα αντλήθηκαν από τις υφιστάμενες δημοσιονομικές πιστώσεις. Ο προϋπολογισμός για το Ευρωπαϊκό Έτος χρησιμοποιήθηκε κυρίως για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων επικοινωνίας του έτους (δικτυακός τόπος της ΕΕ, ανακοινώσεις στήριξης στα κράτη μέλη, δημοσιεύσεις, βίντεο, κάλυψη από τον Τύπο κ.λπ.), ενώ μικρότερα ποσά προορίστηκαν για την εναρκτήρια διάσκεψη στη Δανία και την τελετή λήξης στην Κύπρο καθώς και για την εξωτερική αξιολόγηση του Έτους.

Σε σύγκριση με άλλα πρόσφατα Ευρωπαϊκά Έτη, το ΕΕ 2012 είχε πολύ χαμηλότερο προϋπολογισμό. Κατά συνέπεια, η άμεση χρηματοδότηση προς τα κράτη μέλη δεν ήταν διαθέσιμη. Ωστόσο, αυτό δεν μείωσε την προσήλωσή τους στο ΕΕ 2012. Τα κονδύλια που διατέθηκαν για δραστηριότητες επικοινωνίας χρησιμοποιήθηκαν για να υποστηρίξουν πολυάριθμες δραστηριότητες σε εθνικό επίπεδο.

Διαχειριστικές δομές και εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν σε επίπεδο ΕΕ διαπιστώθηκε από τους εξωτερικούς αξιολογητές ότι ήταν κατάλληλα και λειτούργησαν εύρυθμα.

3. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΕΤΟΣ 2012 ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3.1. Δραστηριότητες σε επίπεδο ΕΕ

Οι περισσότερες από τις δραστηριότητες σε επίπεδο ΕΕ σχεδιάστηκαν για να στηρίξουν τους φορείς στα κράτη μέλη και να διευκολύνουν τη συμμετοχή τους στο Ευρωπαϊκό Έτος. Έτσι, το πρόγραμμα της ΕΕ υλοποιήθηκε σε στενή συνεργασία με τους εθνικούς συντονιστές για το Ευρωπαϊκό Έτος και τον συνασπισμό των ενδιαφερομένων μερών. Η κύρια δραστηριότητα σε ευρωπαϊκό επίπεδο ήταν μια εκστρατεία ενημέρωσης και προώθησης που οργανώθηκε από ένα συμβαλλόμενο μέρος.

Ο πυρήνας της εκστρατείας αυτής ήταν ο δικτυακός τόπος του ΕΕ-2012[8] στον οποίο παρουσιάζονται οι πληροφορίες σε 23 γλώσσες, μολονότι ένα μεγάλο μέρος του περιεχομένου σχετικά με τις συγκεκριμένες πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να διατίθενται μόνο στην εθνική γλώσσα της οικείας χώρας καθώς και στην αγγλική γλώσσα. Ο δικτυακός τόπος επίσης προτείνει διαφημιστικό υλικό για να χρησιμοποιούν τα ενδιαφερόμενα μέρη στις δικές τους εκδηλώσεις.

Ο ανάδοχος επικοινωνίας συντήρησε ένα δίκτυο σχέσεων με τα μέσα ενημέρωσης με στόχο τη μεγιστοποίηση της επαφής με τα ΜΜΕ (έντυπα/ηλεκτρονικά/οπτικοακουστικά) όσον

[7] Βλέπε οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία.

[8] http://europa.eu/ey2012

αφορά τις κύριες εκδηλώσεις, οι οποίες παρουσιάστηκαν επίσης σε ένα μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο.

Πέντε δημοσιεύσεις είχαν στόχο την υποστήριξη των ενδιαφερόμενων μερών. Δύο από αυτές ήταν έτοιμες πριν από το Έτος και περιείχαν στοιχεία και αριθμούς: η «Ειδική έρευνα του Ευρωβαρόμετρου για την ενεργό γήρανση» (που καλύπτει 27 κράτη μέλη και πέντε χώρες εκτός ΕΕ με ενημερωτικά δελτία ειδικά ανά χώρα της ΕΕ)[9] και το στατιστικό πορτρέτο που δημοσίευσε η Eurostat για την ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών[10].

Ένα έντυπο με τίτλο «How to promote active ageing in Europe» (Τρόποι προώθησης της ενεργού γήρανσης στην Ευρώπη), το οποίο εκδόθηκε από κοινού με την Επιτροπή των Περιφερειών και την ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την τρίτη ηλικία, δημοσιεύθηκε επίσης λίγο πριν από το Έτος για να υποδείξει στα ενδιαφερόμενα μέρη χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ που θα μπορούσαν να σχετίζονται με την ενεργό γήρανση και κάλεσε συγκεκριμένα τους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς να τα χρησιμοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Πράγματι, ένας από τους λόγους που προβλήθηκαν για τη μη αύξηση του προϋπολογισμού για το ΕΕ 2012 ήταν ότι πολλές δραστηριότητες θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν μέσω των υφιστάμενων προγραμμάτων.

Η δημοσίευση του οδηγού Κοινωνική Ευρώπη «Demography, active ageing and pensions Social Europe Guide» (Δημογραφία, ενεργός γήρανση και συντάξεις)[11] παρουσιάζει συνοπτικά τις κυριότερες δημογραφικές τάσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη και τα μέτρα πολιτικής που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που προκύπτουν από αυτές τις τάσεις. Στο φυλλάδιο «The EU contribution to Active Ageing and Solidarity between generations» (Η συμβολή της ΕΕ στην ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών)[12] παρουσιάζονται λεπτομερέστερα οι διάφορες πρωτοβουλίες της ΕΕ που μπορούν να στηρίξουν τους υπεύθυνους για τη χάραξη πολιτικής και τα ενδιαφερόμενα μέρη στα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την ατζέντα για την ενεργό γήρανση. Τονίζεται ότι η ενεργός γήρανση απαιτεί παρεμβάσεις πολιτικής σε πολλούς διαφορετικούς τομείς όπως η απασχόληση, οι συντάξεις, η εκπαίδευση, η υγεία, η καινοτομία, η έρευνα, οι μεταφορές, η ΤΠΕ και η στέγαση.

Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οργάνωσε διάφορες εκδηλώσεις και συνέδρια καθ' όλη τη διάρκεια του Έτους. Η εξωτερική αξιολόγηση επιβεβαίωσε ότι συνέβαλαν αποφασιστικά στην επίτευξη των στόχων του ΕΕ 2012.

Η εναρκτήρια εκδήλωση με τίτλο «Stay Active – what does it take» (Παραμείνετε ενεργοί - πώς θα το πετύχετε) που πραγματοποιήθηκε στην Κοπεγχάγη στις 18-19 Ιανουαρίου 2012 φιλοξενήθηκε από τη δανική προεδρία της ΕΕ. Το διάρκειας 2 ημερών πρόγραμμα περιλάμβανε ομιλίες δύο υπουργών της δανικής κυβέρνησης και δύο Επιτρόπων της ΕΕ. Στη διάρκεια του προγράμματος εξετάστηκε ένα φάσμα θεμάτων, συμπεριλαμβάνοντας θέματα

[9] http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_379_360_en.htm

[10] http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-EP-11-001

[11] http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=6805

[12] http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=8710&langId=en

που αφορούν την αγορά εργασίας, τη διατήρηση της καλής φυσικής κατάστασης και της υγείας, την κοινωνική ένταξη και τη χειραφέτηση, την καινοτομία και τον εθελοντισμό.

Η διάσκεψη με τίτλο «Reporting on ageing and solidarity between generations» (Στοιχεία για τη γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών) πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 19 και 20 Μαρτίου, με σκοπό να δοθεί η δυνατότητα στους δημοσιογράφους να ανταλλάξουν απόψεις σχετικά με το πώς να καλύπτουν θέματα σχετικά με την ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών στα μέσα ενημέρωσης.

Στις 3 Απριλίου 2012 διάσκεψη σχετικά με την «Ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας με θέμα την ενεργό και υγιή γήρανση: από τον σχεδιασμό στην πράξη» επιδίωξε τη συγκέντρωση παρατηρήσεων από τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να εφαρμοστούν οι δράσεις της σύμπραξης. Ο Επίτροπος László Andor εκφώνησε εναρκτήρια ομιλία, επισημαίνοντας τις συνέργειες μεταξύ του ΕΕ 2012 και της σύμπραξης.

Η διάσκεψη με τίτλο «Good governance for active and healthy ageing» (Καλή διακυβέρνηση για την ενεργό και υγιή γήρανση) (Βρυξέλλες, 4 Ιουνίου 2012) κατέδειξε ότι η προαγωγή της ενεργού γήρανσης απαιτεί τη χάραξη ολοκληρωμένης πολιτικής σε διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης και διάφορους τομείς πολιτικής.

Η διάσκεψη με θέμα «Active ageing-the potential for society» (Ενεργός γήρανση-οι δυνατότητες για την κοινωνία), που πραγματοποιήθηκε στις 9-11 Ιουλίου 2012 στο Δουβλίνο με την εναρκτήρια ομιλία της Επιτρόπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδιας για θέματα έρευνας και καινοτομίας, κ. Máire Geoghegan Quinn, επικεντρώθηκε στις ανθρώπινες και κοινωνικές πτυχές καθώς και στις συνέπειες της ενεργού γήρανσης καθώς και στη σχέση μεταξύ γήρανσης, οικονομίας και καινοτομίας. Κατά τη διάσκεψη εξετάστηκαν επίσης οι περαιτέρω ανάγκες για έρευνα και δημοσιεύθηκε το φυλλάδιο «Population ageing in Europe: facts, implications and policies» (Γήρανση του πληθυσμού στην Ευρώπη: γεγονότα, συνέπειες και πολιτικές), στο οποίο παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα της χρηματοδοτούμενης από την ΕΕ έρευνας για τη δημογραφία.

Η διάσκεψη της Επιτροπής με τίτλο «One Step Up in later life: learning for active ageing and intergenerational solidarity» (Βήματα προόδου στο τέλος της σταδιοδρομίας: μαθήματα για την ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών) (Βρυξέλλες, 19-21 Νοεμβρίου 2012) προσέλκυσε ισχυρή παρουσία εκπροσώπων: κυβερνητικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών συντονιστών για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής ατζέντας για την εκπαίδευση ενηλίκων· ενδιαφερομένων μερών σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο· τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έρευνας· κοινωνικών εταίρων, επιχειρήσεων· και έργων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος διά βίου μάθησης, Grundtvig. Η διάσκεψη οδήγησε σε μνημόνιο και σε μια σειρά από έγγραφα αναφοράς για τη μάθηση για την ενεργό και υγιή γήρανση και την απασχόληση και τη μάθηση μεταξύ γενεών.

Πραγματοποιήθηκε τελετή απονομής των βραβείων του Ευρωπαϊκού Έτους για την ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών στις Βρυξέλλες στις 13 Νοεμβρίου 2012. Ανέδειξε ανθρώπους και πρωτοβουλίες που είναι πηγή έμπνευσης και συνέβαλαν σημαντικά στην ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Ο Επίτροπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδιος για θέματα απασχόλησης, κοινωνικών υποθέσεων και κοινωνικής ένταξης, κ. László Andor, ανακοίνωσε τους νικητές των επτά βραβείων.

Το ετήσιο βραβείο της φιλικής προς τα άτομα με αναπηρία πόλης το οποίο απονεμήθηκε από την αντιπρόεδρο κ. Viviane Reding στις 3 Δεκεμβρίου 2012, έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες πρόσβασης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας. Εκπρόσωποι οργανώσεων ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας περιλήφθηκαν στην κριτική επιτροπή της ΕΕ. Η τελετή λήξης του ΕΕ 2012 «Από τα οράματα στις πράξεις» πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία στις 10 Δεκεμβρίου 2012. Άρχισε με την ανακοίνωση του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και ακολούθησε ομιλία του Επιτρόπου κ. László Andor. Το πρόγραμμα κάλυψε ένα φάσμα θεμάτων, όπως η τρέχουσα κατάσταση της γήρανσης του πληθυσμού στην Ευρώπη και το ακόμη ανεκμετάλλευτο το δυναμικό των ηλικιωμένων ατόμων.

Πέραν των δραστηριοτήτων που αναλήφθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις Προεδρίες, κάποια άλλα θεσμικά όργανα δραστηριοποιήθηκαν επίσης κατά τη διάρκεια του Έτους, συνεργαζόμενα στενά με τον συνασπισμό των ενδιαφερομένων μερών και την κοινωνία των πολιτών.

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ήταν ιδιαίτερα δραστήρια κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Έτους. Δημιούργησε μια ομάδα για τον συντονισμό των δραστηριοτήτων που συνδέονται με το Έτος. Η ομάδα αυτή διοργάνωσε πέντε δημόσιες εκδηλώσεις σχετικά με διάφορα θέματα και την τελετή λήξης του Ευρωπαϊκού Έτους[13].

Η Επιτροπή των Περιφερειών συνέβαλε επίσης σημαντικά στο Έτος με τη διοργάνωση ενός φόρουμ στις 14 Φεβρουαρίου 2014[14], με στόχο την προώθηση νέων πρωτοβουλιών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και την οικοδόμηση νέων συμπράξεων για την προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου και την ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών.

Το ΕΕ 2012 έλαβε επίσης μεγάλη υποστήριξη από έναν ευρύ συνασπισμό των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, με επικεφαλής την AGE Platform Europe, τα μέλη της οποίας αυξήθηκαν ξεπερνώντας τα 60 μέλη. Τα μέλη του συνασπισμού συμμετείχαν σε πολυάριθμες πρωτοβουλίες κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Έτους και ανέπτυξαν έναν χάρτη πορείας που παρουσιάστηκε στην εναρκτήρια διάσκεψη του Ευρωπαϊκού Έτους στις 18 Ιανουαρίου 2012 στην Κοπεγχάγη.

Η εξωτερική αξιολόγηση στο κεφάλαιο 3.6 υπογράμμισε την ισχυρή συμπληρωματικότητα μεταξύ του ΕΕ 2012 και άλλων τρεχουσών δραστηριοτήτων πολιτικής, όπως η λευκή βίβλος για τις συντάξεις, το δημογραφικό φόρουμ, το 2ο πρόγραμμα για την υγεία, η πράξη προσβασιμότητας και, ιδίως, η ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας με θέμα την ενεργό και υγιή γήρανση.

3.2. Υλοποίηση στις συμμετέχουσες χώρες

Όλες οι συμμετέχουσες χώρες (τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία) διόρισαν η κάθε μία έναν εθνικό συντονιστή (NC).

Οι εργασίες τους ξεκίνησαν πολύ πριν από το Ευρωπαϊκό Έτος, με την πρώτη συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στις 30 Νοεμβρίου του 2010. Ο εθνικός συντονιστής προετοίμασε τις εθνικές δραστηριότητες, προωθώντας τις τοπικές και περιφερειακές δραστηριότητες και

[13] http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-closing-conference-ey2012

[14] www.cor.europa.eu/EY2012

προσπαθώντας να προσελκύσει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετάσχουν στο Ευρωπαϊκό Έτος. Υπέβαλαν εθνικά προγράμματα εργασίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τονίζοντας τις εθνικές δραστηριότητες που έχουν προγραμματισθεί κατά τη διάρκεια του 2012[15].

Τα εθνικά προγράμματα εργασίας αντικατοπτρίζουν διαφορετικά πλαίσια πολιτικής, ιδίως σε ό, τι αφορά τις ανάγκες της ενεργού γήρανσης, τις προτεραιότητες πολιτικής και την κατανομή των αρμοδιοτήτων καθώς και τη διαθεσιμότητα των πόρων. Η Επιτροπή πρότεινε, ωστόσο, ορισμένες κοινές εκδηλώσεις και δραστηριότητες και υποστήριξε ιδίως τη διοργάνωση εθνικών εκδηλώσεων έναρξης και λήξης καθώς και τις εκστρατείες «Generations at School» (Γενειές στο σχολείο) και «Seniorforce Day» (Ημέρα Ηλικιωμένου Δυναμικού) και την απονομή του ευρωπαϊκού βραβείου. Η εξωτερική αξιολόγηση επιβεβαιώνει την καταλληλότητα του είδους των δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν.

Στις εκδηλώσεις έναρξης συμμετείχαν συνολικά 4500 άτομα με υψηλό επίπεδο πολιτικής στήριξης που αποδείχθηκε ιδίως με τη συμμετοχή πολιτικών υψηλού επιπέδου.

Δεκαπέντε χώρες όρισαν 115 εθνικούς πρέσβεις για το ΕΕ 2012, έτσι ώστε να υπάρχει απήχηση σε ευρύτερο κοινό. Οι πρέσβεις προέρχονταν από ποικίλα περιβάλλοντα: ακαδημαϊκοί, εκπρόσωποι ΜΚΟ, δημοσιογράφοι, ηθοποιοί, επιχειρηματίες. Ο αριθμός των πρέσβεων που ορίστηκαν κυμαινόταν από έναν (στην Εσθονία, την Ουγγαρία και την Πολωνία) έως 38 στην Αυστρία.

Η πρωτοβουλία «Generations@school» προτάθηκε για τον εορτασμό της Ευρωπαϊκής Ημέρας Αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών (29 Απριλίου). Η ιδέα ήταν να έρθουν οι ηλικιωμένοι σε σχολεία και να ξεκινήσουν μαθητές και ηλικιωμένοι έναν διάλογο μεταξύ των γενεών. Ήταν ένας αποτελεσματικός τρόπος για την προσέγγιση των σχολείων σε όλη την Ευρώπη και για την ενίσχυση της συνεργασίας με το Έτος σε τοπικό επίπεδο. Επίσης, βοήθησε στην προσέλκυση των μέσων μαζικής ενημέρωσης, ιδίως των τοπικών μέσων ενημέρωσης. Η πρωτοβουλία αυτή υποστηρίχθηκε από την Επιτροπή μέσω του ανάδοχου επικοινωνίας που παρείχε έναν ειδικό δικτυακό τόπο, υλικό καθοδήγησης, πόρους και πρακτική στήριξη για ορισμένες τοπικές πρωτοβουλίες.

Η Ευρωπαϊκή «Ημέρα Ηλικιωμένου Δυναμικού» σηματοδότησε την Παγκόσμια Ημέρα Ηλικιωμένων (1 Οκτωβρίου) και επιδίωξε να κινητοποιηθούν οι ηλικιωμένοι ως εθελοντές. Η πρωτοβουλία για την «Ημέρα Ηλικιωμένου Δυναμικού» έλαβε ευρεία υποστήριξη σε όλη την Ευρώπη με κορυφαίες εκδηλώσεις στις οποίες παραβρέθηκαν ανώτεροι πολιτικοί, αξιωματούχοι και εκπρόσωποι των ΜΚΟ καθώς και προσωπικότητες, που ενήργησαν ως πρεσβευτές του Ευρωπαϊκού Έτους 2012. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστήριξε 25 από αυτές τις εκδηλώσεις. Ωστόσο, η εξωτερική αξιολόγηση έδειξε ότι η υιοθέτηση της εν λόγω πρωτοβουλίας δεν ήταν τόσο ευρεία όπως στην περίπτωση της generations@school, ενδεχομένως λόγω της καθυστερημένης ανακοίνωσης και της ασαφούς μορφής της εν λόγω πρωτοβουλίας (βλέπε σελίδες 52 και 79 της εξωτερικής αξιολόγησης).

Το ΕΕ 2012 προκάλεσε μεγάλο αριθμό πρωτοβουλιών για την προαγωγή της ενεργού γήρανσης σε όλα τα κράτη μέλη. Ένα σύνολο 748 εθνικών και διακρατικών πρωτοβουλιών πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Έτους, υπολογίζοντας μόνο αυτές που

[15] http://europa.eu/ey2012/ey2012main.jsp?catId=986&langId=en

παρουσιάζονται στον δικτυακό τόπο της ΕΕ. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ήταν ο φορέας υλοποίησης για 291 από τις πρωτοβουλίες αυτές. Η Γερμανία, η Ισπανία και η Ιταλία ήταν οι χώρες με τις περισσότερες πρωτοβουλίες στον δικτυακό τόπο της ΕΕ, και ακολούθησαν η Γαλλία, η Αυστρία και η Πολωνία. Το επίκεντρο των δραστηριοτήτων αυτών ήταν κυρίως η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών και η ευαισθητοποίηση.

Σύμφωνα με τις έρευνες που διενήργησε ο αξιολογητής (βλέπε κεφάλαιο 3.2 της εξωτερικής αξιολόγησης), το θέμα που έλαβε περισσότερη προσοχή ήταν η συμμετοχή στην κοινωνία και ακολούθησε η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Το γεγονός ότι το θέμα του Ευρωπαϊκού Έτους είναι αρκετά ευρύ ώστε να επιτρέπει την κάλυψη διαφόρων ζητημάτων είναι θετικό γιατί επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να επιλέγουν αυτό που είναι πιο σημαντικό κατά τη δική τους άποψη. Από τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής έρευνας των εθνικών συντονιστών προκύπτει ότι τα είδη των δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν ήταν κατάλληλα για τις ανάγκες των κρατών μελών και των πολιτών της ΕΕ. Οι εθνικοί συντονιστές και οι ενδιαφερόμενοι απάντησαν ότι ήταν σε θέση να επιλέξουν και να προσαρμόσουν τις πρωτοβουλίες στις δικές τους συνθήκες και προτεραιότητες, συχνά με την υποστήριξη του αναδόχου επικοινωνίας της Επιτροπής.

3.3. Ισότητα μεταξύ των δύο φύλων και ενσωμάτωση της διάστασης της κοινωνικής ένταξης

Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου είχε εξεταστεί από τη φάση της προετοιμασίας του Ευρωπαϊκού Έτους 2012 και βρήκε μεγάλη απήχηση στον συνασπισμό των ενδιαφερόμενων μερών και στα προγράμματα εργασίας των διαφόρων κρατών μελών, με ιδιαίτερη προσοχή στην κατάσταση των ηλικιωμένων γυναικών, ενώ ελάχιστη προσοχή έχει δοθεί στην εμπειρία των ηλικιωμένων ανδρών. Οι γυναίκες εκπροσωπήθηκαν σε μεγάλο βαθμό ανάμεσα στους εθνικούς συντονιστές και τους ομιλητές καθώς και τους συμμετέχοντες στις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Έτους (βλέπε κεφάλαιο 5 της εξωτερικής αξιολόγησης).

Το ΕΕ 2012 κάλυψε επίσης ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που συνδέονται με την αναπηρία, ιδίως δε την υγεία και την ανεξάρτητη διαβίωση των ανθρώπων μεγαλύτερης ηλικίας. Τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, οι πρωτοβουλίες αντιμετώπισαν το ζήτημα της αναπηρίας άμεσα και έμμεσα. Οι δραστηριότητες του ΕΕ 2012 σε γενικές γραμμές εξασφάλισαν τη δυνατότητα πρόσβασης στις εκδηλώσεις και εξέτασαν διάφορες πτυχές, όπως είναι η νοηματική γλώσσα και η μεταφορά με διάφορες ευκαιρίες. Ο δικτυακός τόπος της ΕΕ περιλαμβάνει επιλογές για μεγαλύτερες γραμματοσειρές, αλλά στην εξωτερική αξιολόγηση επισημάνθηκε ότι θα μπορούσε να είχε σχεδιαστεί κατά τρόπο ακόμη πιο προσιτό σε ένα ευρύτερο φάσμα ατόμων με αναπηρίες όπως τύφλωση, μειωμένη όραση, κώφωση και απώλεια ακοής.

4. ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ ΤΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΕ 2012;

4.1. Έχει πετύχει τους στόχους του το ΕΕ 2012;

Σύμφωνα με την εξωτερική αξιολόγηση, το Έτος είχε θετικό αντίκτυπο στις συνθήκες για την ενεργό γήρανση, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Οι στόχοι και οι δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Έτους ήταν σημαντικοί, και η προσέγγιση ήταν επιτυχής ως προς την επίτευξη των στόχων (αύξηση της ευαισθητοποίησης, τόνωση του διαλόγου και της αμοιβαίας μάθησης, δημιουργία ενός πλαισίου για δέσμευση και συγκεκριμένη δράση, καταπολέμηση διακρίσεων λόγω ηλικίας).

Ο στόχος της **αύξησης της ευαισθητοποίησης** έχει ήδη επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό μέσω ευρωπαϊκών και εθνικών πρωτοβουλιών και εκδηλώσεων, οι οποίες αποσκοπούσαν περισσότερο σε σχετικές οργανώσεις και ομάδες της κοινωνίας των πολιτών παρά σε μεμονωμένα άτομα.

Η πρωτοβουλία Generations@school κινητοποίησε περίπου 480 σχολεία και 27.000 συμμετέχοντες, ενώ το για το Ευρωπαϊκό Βραβείο υποβλήθηκαν 1300 αιτήσεις (συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων εκδηλώσεων generations@school). Η Ευρωπαϊκή «Ημέρα Ηλικιωμένου Δυναμικού» είχε πάνω από 11.000 συμμετέχοντες. Οι πρωτοβουλίες αυτές προσέλκυσαν την προσοχή των μέσων ενημέρωσης στο ΕΕ 2012, εφιστώντας την προσοχή σε επιτυχημένες ιστορίες και θετικά παραδείγματα που αναδείχτηκαν στο πλαίσιο της απονομής του βραβείου. Συνολικά, το ΕΕ 2012 καλύφθηκε σε μεγάλο βαθμό από τα μέσα ενημέρωσης με 6162 τυπωμένα άρθρα, 3432 ηλεκτρονικά άρθρα και 329 μεταδόσεις.

Ενώ ο δικτυακός τόπος της ΕΕ ήταν σημαντική πηγή για τα ενδιαφερόμενα μέρη, προσέλκυσε 212 822 διαφορετικούς επισκέπτες, λιγότερους από τους δικτυακούς τόπους της ΕΕ για προηγούμενα ΕΕ (400 000 για το Ευρωπαϊκό Έτος 2010 και 366 172 για το ΕΕ 2011). Ωστόσο, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι 19 χώρες διέθεταν εθνικούς δικτυακούς τόπους.

Ο βαθμός συμμετοχής των μέσων κοινωνικής δικτύωσης εκ μέρους των πολιτών και των εκπροσώπων των ενδιαφερόμενων μερών ήταν περιορισμένος σε επίπεδο ΕΕ, αλλά πιο σημαντικός σε ορισμένες χώρες. Στην Ισπανία, για παράδειγμα, δημιουργήθηκαν λογαριασμοί Facebook και Twitter για την ανταλλαγή και τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος 2012. Στην ισπανική αξιολόγηση, εκτιμήθηκε ότι τα εν λόγω δίκτυα είχαν απήχηση σε περίπου 700.000 άτομα.

Το ΕΕ 2012 κατάφερε να **δημιουργήσει κίνητρα για δημόσια συζήτηση** και **να προωθήσει την αμοιβαία μάθηση** γύρω από τα θέματα της ενεργού γήρανσης και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών. Ειδικότερα, οι εναρκτήριες εκδηλώσεις στην Κοπεγχάγη και στις συμμετέχουσες χώρες είχαν σημαντικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Διοργανώθηκαν πολυάριθμοι πρόσθετοι διάλογοι καθ' όλη τη διάρκεια του Έτους σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες. Μεγάλη προσοχή δόθηκε επίσης στην διάδοση της ορθής πρακτικής. Η βάση δεδομένων της ΕΕ ήταν ένα ισχυρό εργαλείο για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις επιτυχημένες ιστορίες και τα θετικά παραδείγματα. Ορισμένα εθνικά και διεθνικά προγράμματα προώθησαν την αμοιβαία μάθηση καθ' όλη τη διάρκεια του Έτους.

Η ανάγκη για την καταπολέμηση των **διακρίσεων βάσει ηλικίας** υπογραμμίστηκε σε πολλές δημόσιες εκδηλώσεις και μέσω διαφόρων έργων. Στο πλαίσιο αυτό, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία που έχει να βελτιωθούν οι ευκαιρίες για την ενεργό γήρανση στην απασχόληση.

Το ΕΕ 2012 αποτέλεσε πράγματι ένα **πλαίσιο για να αναληφθούν δεσμεύσεις και συγκεκριμένη δράση**. Η κινητοποίηση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών γύρω από το θέμα του ΕΕ μπορεί να θεωρηθεί ως σημαντικό επίτευγμα. Η συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών ήταν επίσης σημαντική, αλλά δεν συνέβη σε όλες τις χώρες.

Το ΕΕ 2012 ενθάρρυνε ορισμένα κράτη μέλη είτε να ενισχύσουν μια ήδη υφιστάμενη εθνική πολιτική ατζέντα για την ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, είτε να αναπτύξουν νέες στρατηγικές. Η Αυστρία, για παράδειγμα, ξεκίνησε ένα ομοσπονδιακό

σχέδιο για τους ηλικιωμένους τον Ιανουάριο του 2012. Στην Ισπανία, εγκρίθηκε λευκή βίβλος. Ανέλυσε τις κύριες πτυχές που καθορίζουν την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων.

Πολλές χώρες ξεκίνησαν προγράμματα πολιτικής με την ευκαιρία του ΕΕ: το Βέλγιο θέσπισε τον Νοέμβριο του 2012 έναν νέο ομοσπονδιακό γνωμοδοτικό συμβούλιο για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας· Η Ιρλανδία αποφάσισε ότι κάθε τομέας τοπικής αρχής στη χώρα θα πρέπει να έχει το δικό της φιλικό προς τους ηλικιωμένους πρόγραμμα ανά επαρχία έως το τέλος του 2013· Η Πολωνία θέσπισε τον Αύγουστο του 2012 ένα κυβερνητικό πρόγραμμα για τις κοινωνικές δραστηριότητες των ηλικιωμένων για τα έτη 2012-2013.

4.2. Ποια είναι η κληρονομιά του Ευρωπαϊκού Έτους 2012;

Κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Έτους 2012 αναπτύχθηκαν διάφορα μέσα για τη μελλοντική ανάπτυξη πολιτικής. Ορισμένες επιτυχείς εκδηλώσεις και δραστηριότητες επανεκδόθηκαν το 2013, όπως η «Generations@school» που προωθήθηκε σε επίπεδο ΕΕ. Η καθοδήγηση για την ανάπτυξη καλύτερων λύσεων στο πλαίσιο της χάραξης πολιτικής για τη γήρανση του πληθυσμού προήλθε από τις κατευθυντήριες αρχές για την ενεργό γήρανση, που εγκρίθηκαν από τους υπουργούς κοινωνικών υποθέσεων της ΕΕ στις 6 Δεκεμβρίου 2012[16].

Οι 19 κατευθυντήριες αρχές δομήθηκαν με βάση τους τίτλους του Έτους: απασχόληση, συμμετοχή στην κοινωνία και ανεξάρτητη διαβίωση. Απευθύνονται στα κράτη μέλη και σε άλλα σχετικά επίπεδα της κυβέρνησης και των οργανώσεων που διαδραματίζουν έναν ρόλο για την περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών για την ενεργό γήρανση. Η εφαρμογή αυτών των κατευθυντηρίων γραμμών θα συμβάλει επίσης στην επίτευξη των στόχων που αφορούν την απασχόληση και τη μείωση της φτώχειας της στρατηγικής Ευρώπη 2020, ιδίως επειδή το αποτέλεσμα θα είναι περισσότεροι άνθρωποι να μπορούν να εργάζονται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και να αποκτούν καλύτερα συνταξιοδοτικά δικαιώματα.

Ένα άλλο εργαλείο για την προώθηση της συνεχιζόμενης προσπάθειας επίτευξης των στόχων του ΕΕ 2012 ήταν η ανάπτυξη ενός δείκτη ενεργού γήρανσης (AAI)[17] ο οποίος παρουσιάστηκε κατά την τελετή λήξης και αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του ΕΕ σε στενή συνεργασία με την Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (OEE/OHE) και το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την κοινωνική πολιτική και την έρευνα (Βιέννη). Ο AAI μέτρα διάφορες διαστάσεις της ενεργού γήρανσης και ποσοτικοποιεί ανεκμετάλλευτες δυνατότητες για κάθε χώρα. Ο δείκτης αναμένεται να βοηθήσει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να εντοπίσουν τις προκλήσεις και τις ανεκμετάλλευτες δυνατότητες για πιο ενεργό συμμετοχή των ηλικιωμένων στην οικονομία και στην κοινωνία και για να καταστεί δυνατή η παρακολούθηση της προόδου. Η ανάπτυξη του δείκτη συνεχίζεται, έτσι ώστε ο δείκτης μπορεί να επικαιροποιηθεί με βάση τα πιο πρόσφατα στοιχεία και, ενδεχομένως, να υπολογίζεται επίσης σε υποεθνικό επίπεδο.

Ο συνασπισμός των ενδιαφερομένων μερών του ΕΕ 2012 υπέβαλε αναθεωρημένο χάρτη πορείας[18] στις 10 Δεκεμβρίου 2012 κατά τη διάρκεια της Κυπριακής Προεδρίας στην τελετή

[16] Δήλωση του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος για την ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών (2012): Πορεία προς τα εμπρός, Βρυξέλλες, 7 Δεκεμβρίου 2012.

[17] http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=1837&furtherNews=yes

[18] http://www.age-platform.eu/images/stories/Updated_EY2012_Roadmap_Coalition_FINALVERSION1.doc

λήξη του ΕΕ 2012 στη Λευκωσία. Περιλάμβανε πολυάριθμες πρωτοβουλίες συνέχειας που εξακολουθούν να διατηρούν τη δυναμική του Ευρωπαϊκού Έτους. Μία από τις πρωτοβουλίες είναι να αναπτυχθεί ένα σύμφωνο των δημάρχων για τη δημογραφική αλλαγή, κατά το πρότυπο του συμφώνου των δημάρχων για την αειφόρο ενέργεια[19]. Αυτό θα παράσχει ένα πλαίσιο που επιτρέπει στους τοπικούς και περιφερειακούς πολιτικούς που χαράσσουν πολιτική να δεσμευτούν για τη λήψη νέων μέτρων με σκοπό την αντιμετώπιση της γήρανσης του πληθυσμού. Αυτός ο στόχος της δημιουργίας ενός τέτοιου συμφώνου επιδιώκεται σήμερα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομίας με θέμα την ενεργό και υγιή γήρανση (ΣΚ για την ΕΥΓ) και της ομάδας δράσης της «Καινοτομία για φιλικά προς τους ηλικιωμένους κτίρια, πόλεις και περιβάλλοντα». [20]

Η ΣΚ για την ΥΕΓ αποτελεί μια σημαντική συμβολή της ΕΕ για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ 2012[21]. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναγνωρίσει τη γήρανση του πληθυσμού ως κοινωνική πρόκληση κοινή για όλες τις ευρωπαϊκές χώρες και της έδωσε προτεραιότητα στο πλαίσιο της «Ένωσης καινοτομίας», μιας από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Ο πρωταρχικός στόχος της σύμπραξης είναι να αυξηθεί κατά δύο έτη ο μέσος αριθμός ετών υγιούς ζωής στην ΕΕ έως το 2020. Το στρατηγικό σχέδιο υλοποίησης της πρωτοβουλίας αυτής ορίζει τις ενέργειες προτεραιότητας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της γήρανσης μέσω της καινοτομίας και επικεντρώνεται σε τρεις κύριους τομείς: πρόληψη, φροντίδα και θεραπεία και ανεξάρτητη διαβίωση. Οι δράσεις για την ενεργό γήρανση που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της ΕΕ 2012 μπορούν να συνεχιστούν στο ευρύτερο πλαίσιο της ΣΚ για την ΥΕΓ και, ως εκ τούτου, συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το Ευρωπαϊκό Έτος για την Ενεργό Γήρανση και την Αλληλεγγύη μεταξύ των Γενεών κατόρθωσε να κινητοποιήσει πολυάριθμους κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς παράγοντες. Έχει συμβάλει στη μετάδοση μιας θετικότερης εικόνας της γήρανσης του πληθυσμού, υπογραμμίζοντας το δυναμικό των ηλικιωμένων και προωθώντας την ενεργό συμμετοχή τους στην κοινωνία και την οικονομία.

Πολλά κράτη μέλη και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών έχουν χρησιμοποιήσει το Ευρωπαϊκό Έτος ως μια ευκαιρία για την ανάπτυξη νέων πρωτοβουλιών ή την ενίσχυση των υφιστάμενων. Οι δραστηριότητες που πηγάζουν από το ΕΕ 2012 έδειξαν το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την ενεργό γήρανση. Διάφορα εργαλεία αναπτύχθηκαν ή αναπτύσσονται για τον σκοπό αυτό, και ειδικότερα οι κατευθυντήριες αρχές για την ενεργό γήρανση, ο δείκτης ενεργού γήρανσης, το σύμφωνο για τη δημογραφική αλλαγή.

Οι υπεύθυνοι για την χάραξη πολιτικής στα κράτη μέλη καλούνται να αξιοποιήσουν στο μέγιστο τα εργαλεία αυτά. Η ΕΕ θα συνεχίσει να τους στηρίζει. Αυτό θα λάβει τη μορφή πολιτικής καθοδήγησης, ιδίως στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, στη διάρκεια του οποίου έχουν απευθυνθεί συστάσεις σχετικά με πιο μακροχρόνιες σταδιοδρομίες στα

[19] http://www.covenantofmayors.eu

[20] http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=8710&langId=en

[21] «Προώθηση του στρατηγικού σχεδίου υλοποίησης της ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομίας με θέμα την ενεργό και υγιή γήρανση» COM(2012) 83final

περισσότερα κράτη μέλη, καθώς και, πιο πρόσφατα, ανά χώρα συστάσεις για μακροχρόνια φροντίδα. Η ενεργός γήρανση αποτελεί επίσης ένα σημαντικό τομέα κοινωνικών επενδύσεων, όπως έχει τονιστεί στην ανακοίνωση της Επιτροπής «Στοχεύοντας στις κοινωνικές επενδύσεις για την ανάπτυξη και τη συνοχή»[22]. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τις κατευθυντήριες αρχές για την ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και τον δείκτη ενεργού γήρανσης.

Η ενεργός και υγιής γήρανση είναι, συνεπώς, μία από τις επενδυτικές προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020. Στο πλαίσιο ευρέως φάσματος διαφορετικών προγραμμάτων και χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ, είναι διαθέσιμη χρηματοδότηση των έργων που προωθούν την ενεργό γήρανση. Μία από τις προτεραιότητες της ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομίας για την ενεργό και υγιή γήρανση είναι να ευθυγραμμιστούν αυτά τα προγράμματα/μέσα με τις προτεραιότητες που έχουν καθοριστεί για την ενεργό και υγιή γήρανση, αποφεύγοντας τις αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των διάφορων μέσων[23].

Όσον αφορά τον πυλώνα της ανεξάρτητης διαβίωσης του ΕΕ 2012, η Επιτροπή υποστηρίζει την επιτροπή κοινωνικής προστασίας στην εκπόνηση μιας έκθεσης σχετικά με τη μακροπρόθεσμη φροντίδα, η οποία δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2014. Εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο το χάσμα μεταξύ προσφοράς και ζήτησης μακροχρόνιας φροντίδας μπορεί να κλείσει με κατάλληλες επενδύσεις σε μέτρα που μειώνουν την ανάγκη για μακροχρόνια φροντίδα και ενισχύουν την αποτελεσματικότητα της παροχής της, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης υπηρεσιών με βάση την τεχνολογία[24]. Επίσης, στηρίζεται σε παραδείγματα από τους εταίρους της ΕΣΚ για την ΕΥΓ. Οι εργασίες σχετικά με τα θέματα αυτά συνεχίζονται επίσης στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομίας με θέμα την ενεργό και υγιή γήρανση που δείχνει τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ μπορεί να βοηθήσει τα κράτη μέλη, με τη διευκόλυνση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, με την έρευνα και τη δοκιμή νέων λύσεων και την ενίσχυση της τεχνικής και κοινωνικής καινοτομίας.

Το ΕΕ 2012 συνέβαλε στην καθιέρωση της ενεργού γήρανσης στην ευρωπαϊκή και σε πολλές εθνικές ατζέντες πολιτικής σε μια πολυτομεακή προσέγγιση με τη συμμετοχή πολλών ενδιαφερομένων μερών. Η δυναμική αυτή πρέπει να διατηρηθεί. Η ισχυρή αλληλεγγύη μεταξύ γενεών, η οποία χαρακτηρίζει τις κοινωνίες της Ευρώπης και τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας μπορεί να είναι βιώσιμη μόνον στο πλαίσιο της γήρανσης του πληθυσμού και των αυστηρών προϋπολογισμών με την προώθηση της ενεργού γήρανσης σε όλες τις μορφές της.

[22] COM(2013)83 final της 20ης Φεβρουαρίου 2013.

[23] COM(2012) 83 final

[24] Βλέπε τη μελέτη για την υποστήριξη της επιτροπής κοινωνικής προστασίας ICT-AGE: Στρατηγικές μακροχρόνιας περίθαλψης για την ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας που διεξάγονται από το Ινστιτούτο Μελετών Τεχνολογιών του Μέλλοντος του ΚΚΕρ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. http://is.jrc.ec.europa.eu/pages/EAP/eInclusion/carers_ICTAGE.html